

ASKERİ YARGITAY
4. DAİRE BAŞKANLIĞINA

Sanıklar vekili olarak, sayın Askeri Yargıtay'ın 4. Dairesinde 30 Nisan 1974 tarihinde yapılan duruşmadaki savunmalarımızı kapsayan lâyhamızdır.

G İ R İ Ş

Bütünüyle politik nitelikli olan dâvamızda, ilk safhada başlangıç Mahkemesi olan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1.no.lu Sıkıyönetim Mahkemesi 22 Nisan 1972 gün 972/11 sayı, 972/3 Esas, 972/9 Karar sayılı hükmünde, sanıkların giriştikleri eylemleri T.C.K.nun 146 inci maddesine giren eylemler olarak değerlendirmemiş, onlara T.C.K. nun 168, 495, 497, 498...v.b. maddelerini uygulamış, uzun süreli hapis cezaları vermişti.

Ne var ki, bu hukuki içtihadından sonra, hükmü veren başlangıç Mahkemesi, zamanın Milli Savunma Bakanının bir emri ile lâgvedilmiş, -idare, yargı gücüne, Anayasanın temel yapısını çığner durumda, müdahale etmiş;-o yargıçlar kitalarına gönderilmişler, o Mahkemenin baktığı dâvalar, 353 sayılı Kanununun da lâfzına aykırı olarak, gene kuvvetler ayrılığını birbirine karıştıran idarece, İstanbul 3 no.lu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin yetkisine verilmiştir.

Başlangıç Mahkemesi Ist. 1 no.lu Sıkıyönetim Mahkemesinin, hukuki genel düşünüş yapısı bakımından "genellikle" hukuka uygun düştüğüne inandığımız kararı, sayın Dairenizce gözden geçirilmiş, 22 Aralık 1972 tarihli Esas 1972/315, Karar 1972/378 sayılı ilâmiyle dosyada yer alan eylemler T.C.K.nun 146 inci maddesi kapsamı içinde mütalaa edilmiş, bu hükümden sonra başlayan dâvanın ikinci safhasında da, başlangıç Mahkemesi olan Ist. 3 no.lu Sıkıyönetim Mahkemesi, 14.2.1973 tarihli ara-kararı ile Yargıtay'ın görüşüne uymuştur.

Bu ara-kararından sonra, savunmanın savunma-alanı ile, Mahkemenin dâvayı yürüttüğü hukuki alan birbirinden iyice ayrılmış, savunma kendi alanını terkederek, savunmayı 146 inci maddenin uygulanması çerçevesi içinde devam ettirmek zorunda kalmıştır.

Şimdi de, sanıklar Osman BAHADIR, Oktay KAYNAK, Yavuz YILDIRIM-TÜRK'ün durumlarını incelerken, içinde hareket ettiğimiz alan budur. Savunma açısından içine sürüklennmiş bulunduğumuz, bu alanda düşüncelerimizi açıklarken, temelde, 1971 yılından bu yana, yargılanmasında bulunduğumuz olayların tümünde, T.C.K. nun 146. maddesinin

uygulanmasını, hukuki inançlarımız açısından doğru bulmadığını belirtmeyi bir vicdan borcu sayarım.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

RS

146 ıncı MADDE ÇERÇEVESİNDE
MÜVEKKİL SANIKLARIN SUBUT BULAN FİİLLERİ, ONLARA UYGULANMASI GERE-
KEN KANUN HÜKÜMLERİ

1. Osman BAHADIR açısından :

Ist. 3 no.lu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin 29 Mayıs 1973 tarihli ve 57 sayılı Kararında müvekkil Osman BAHADIR'ın üç fiili sabit görülmekte (G.H. s. 73-78), kendisi T.C.K. nun 146/1 ve 59 uncu maddelerine göre cezalandırılmaktadır.

Bu üç fiil şunlardır:

- A) Philips A.Ş. inden tehditle para alınması
- B) Silâh tehdidiyle oto gaspı ve Akbank Selâmiçeşme şubesi soygunu
- C) Kır Gerilla Kampına Katılma.

Gerçekte bu eylemlerden sadece biri, sonucusu varittir. sanığın kabulüde, sorunun gerçeği de budur.

A) Gerçekten Philips Şirketinden 10.000 lira alınması olayında suç yoktur, çünkü suçun tekevvünü için gerekli olan, korkutma ve tehdit unsuru yoktur. Tehditsiz, korkutmasız bir para alma olayıdır. Sonradan bu olaya adı karışan Cihan ALPTEKİN ile onun yanında yardımcı gibi bulunan Osman BAHADIR'ın isimleri, başka ve büyük gibi görünen olaylara karışmış olduğu için, bu para alma meselesi de bir suç haline getirilmiştir. Osman BAHADIR için suç aranmış ve 'makable şamil' bir suç anlayışı içinde bu olay bulunmuştur.

Osman BAHADIR'ın Philips Şirketinden para alınması olayında, bir suç unsuru birçok bakımlardan yoktur:

-Philips Şirketinden para alınması olayında, kişi hürriyeti ile ilgili bir tehdit bir korkutma yoktur. Gereğçeli Hüküm'de de Mahkemenin kabulü bu yoldadır: şirket binasını taşlatmak veya teca - vüze maruz bırakmak değil, "...şirket binasının bu kabil tecavüz olaylarına maruz kalmamasını sağlayacaklarını..." söylemişlerdir (G.H. s.34, s.74). Bir tehdit, bir saldırı, bir tecavüz tehdidi değil, tersine tecavüzler vardır, bunun önlenmesi için gayret sarfedilecektir. O dönemde böyle bir hava varsa, topluluklara ait bu eylemlerin kefareti bir kişiye -Osman BAHADIR'a- yükletilemez.

Ne kişi olarak, şirket temsilcisi Şinasi GÖREN tehdit edilmiştir. Ne de bir tüzel kişilik olan şirket.

-Philips Şirketi temsilcisi Şinasi GÖREN'in tanık olarak verdiği ifadeden de anlaşılacağı gibi (D.T. s.45), kendisine verdiği para karşılığında, makbuz hazırlanmış ve verilmek istenmiştir. Şinasi GÖREN buna lüzum görmüştür.

-Paranın ilk istenmesinden sonra Şinasi GÖREN şirkete dönmüş, konuyu hukuk bürosuna intikal ettirmiş,

bunun üzerine Şinasi GÖREN, sözvermiş olduğunu belirterek ısrar etmiştir. Bu korku ve tehdit altında olan bir kimsenin davranışı değildir. Hukuk bürosunun da çekimser davranması, bir tüzel kişilik olarak Şirketin de korku ve tehdit altında olmadığını gösterir.

-Parayı alan Cihan ALPTEKİN'dir. ALPTEKİN sorgusunda: "Parayı istediğimiz zaman silâhlı değildik. Şinasi GÖREN, on bin lirayı Üniversite Öğrenci Bürosu'na getirip bana verdi. Yanında, Osman BAHADIR vardı" demiştir.

-O sıralarda öğrenci birliği bazı kuruluşlardan nakruz karşılığı para almaktadır, bunları öğrenci ihtiyaçları için kullanmaktadır. Philips Şirketinden de alınan para böyle alınmıştır. Osman BAHADIR, öğrenci birliği başkanıdır. Fakat sonradan bu para silâh alımında kullanılmıştır. Ama, paranın alınışında suç vasfı yoktur. Cihan da, Osman da sonradan başka olaylara karıştıkları için bu olay, geçmişe yürüyerek suç yapılmıştır. Ortada bir suç yoktur.

B) Akbank Selâmiçeşme Şubesi Olayında Osman BAHADIR yoktur.

- Osman BAHADIR, poliste verdiği ifade, bu ifade işkence altında alındığı halde, bu olayda olduğunu kabul etmemiştir. Sonradan, gurup arkadaşlarının isteği ile, savcılıkta ifadesinde, ve önceleri duruşmada bu fiili kabul etmiştir.

Duruşmalar sırasında, kendisi bu ikrarını geri almış, Şubat 1972 tarihinden itibaren olayda bulunduğunu yalanlamıştır. Arkadaşları da bu ifadesini doğrulamışlardır. Sayın Yargıtay'ın takdir edeceği gibi, hâkim önünde geri alınmış ikrar delil olamaz.

-Olay sırasında Ankara'da olduğunu, polislin açıklamasından sonra, ertesi günü, üç arkadaşı gazetelere açıklamışlardır. Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan açıklamada, BAHADIR'ın arkadaşlarıyla Ankara'da bulunduğu açıklamasında tarih yanlış olarak 6 Mart 1971 olarak çıkmıştır. Ertesi gün bu tarih konusunda düzeltme yayınlanmıştır.

Bütün bu deliller dosyaya ibraz edilmiştir. Ancak 1 no.lu Sıkıyönetim Mahkemesi bu düzeltme yazısını hiç gözönüne almamış, Kararında tarihi yanlış yazan açıklamaya dayanmıştır. 3 no.lu Sıkıyönetim Mahkemesi ise, konuyu hiç araştırmamış, 1 no.lu Mahkemenin yanlış değirlendirmesine dayanmakla yetinmiştir.

-Olay sırasında Osman BAHADIR'la birlikte bulunan arkadaşlarının tanık olarak dinlenilmesi yoluna gidilmemiştir. Oysa bulunulan mahallin isbatı, ceza yargılamasının en temel ilkelélerinden biridir. Bu konuda eksik soruşturma söz konusudur.

Bu konuda 23.3.1973 tarihli dilekçe ile Mahkemeye bildirdiğimiz 'soruşturmanın genişletilmesi' taleplerimizin tümü, bu arada tanık dinletme istemimiz 27 Mart 1973 tarihli celsedeki ara-kararı ile toptan reddedilmiştir.

Bu toptan red kararına bir usulsüzlük sayıyoruz.

- Olayda kullanılan otomobilin şoförü Selâmi ÖZAY da duruşmadaki tanıklığı sırasında Osman BAHADIR'ı teşhis etmiş değildir. (D.T.s.104 deki ifadesi) Bu tanık, yanlış olarak Salman KAYA'yı teşhis eden ve bu teşhisinde, öteki sanıklar yakalanıncaya kadar ısrar eden kişidir.

Duruşmada dinlenen tanıklardan hiçbiri, Osman BAHADIR'ı olay sırasında gördüklerini söylememişler, onu teşhis etmemişlerdir. Selâmiçeşme Akbank olayı ile ilgili bütün tanıklar ifadelerinde (Tanıklar: Hakkı PAR, D.T.s.103- Hulusi DERE, D.T.s.103, Sinasi YILDIRAN, D.T.s. 103, Hasan AYDEMİR, D.T.s.103-104, Ünal ŞENYOL D.T.s.104, Ülkü GENÇER, D.T. s.104, Ülkü BİRKALAN, D.T. s.105, Türkiz TÜRKMEN, D.T.s.107-108) Osman BAHADIR'dan hiç bahsetmemişler, duruşmada onu teşhis etmemişlerdir.

-Osman BAHADIR, polis ifadesinde olduğu gibi, 7.7. 1971 tarihinde Komiser Dursun ACAR'ın yönetiminde yapılan yüzleştirme işleminde de, bu fiili kabul etmemiştir. Bu gerçek, 'Yüzleştirme Zabıt Varakası'nın birinci ve ikinci sayfalarında açıklıkla yer almaktadır. (Yüzleştirme Zabıt Varakası. Dizin: 62/1, 62/2)

Akbank Selâmiçeşme Şubesi olayına Osman BAHADIR'ın katıldığı konusunda onun sonradan ikrarını ve ALPTEKİN'le, YILDIRIMTÜRK'ün sonradan rucu ettikleri atfı cürümlerini destekleyin hiçbir yan ya da objektif delil (tanık beyanı da dahil) yoktur. Sanık, sonradan olan ikrarını hâkim önünde geri almıştır. Osman BAHADIR'ın bu olaya katılmadığı ve olay sırasında İstanbul'da bulunmadığı kesin bir gerçektir.

Davanın şu anda içinde bulunduğu savunma sınırları içerisinde, Askeri Yargıtay'ın içtihatları, özellikle Daireler Kurulu'nun Esas 1972/28 ve Karar 1972/30 hükmü karşısında, sadece Nurhak Dağlarındaki gerilla kampına katılmış, sonrada oradan ayrılmış olan Osman BAHADIR'ın 146/3 ya da emsali gibi T.C.K. 168 inci maddesine göre cezalandırılması gerekmektedir.

TÜRKİYE SOSYALİST HUKUK SİSTEMİ

2. Oktay KAYNAK açısından :

Oktay KAYNAK, T.H.K.O. üyesi olduğunu kabul etmektedir. Fakat, kendisi guruba sonradan katılmıştır. Fer'an katıldığı olayların tarihlerine bakmak bu gerçeği görmemize yetecektir.

1 no.lu Sıkıyönetim Mahkemesi Kararında Oktay KAYNAK'ın işlediği fiilleri şöyle tavsif etmektedir:

"Sanık Oktay KAYNAK'ın fiilleri, suçtan hâsıl olan parayı muhafaza etmek, silâhlı yağmaya iş tedariki suretiyle fer'an iştirak, silâhlı çeteye dahil olmak"

1.no.lu Sıkıyönetim Mahkemesinin bu tavsifi, 3 no.lu Mahkemenin Gerekçeli Hükmünde de yer almıştır (G.H.s.10).

Müvekkil Oktay KAYNAK, 19.4.1971 tarihindeki Gaziosmanpaşa İş Bankası Olayına ve 3.5.1971 tarihindeki Unkapanı Ziraat Bankası olayına, 'fer'i fail' olarak katılmıştır. Fiili sadece otomobil temin etmek ve olay sırasında dışarıda otomobilde beklemekten ibarettir. Durumu 'iş ve vasıta tedariki'nden ibarettir.

Bu bakımdan 146/1 maddeye göre değil, 146/3 maddeye göre cezalandırılması gerekir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ANKARA TIRHAN VAKFI

3. Yavuz YILDIRIMTÜRK açısından :

Müvekkil Yavuz YILDIRIMTÜRK' bir tek eyleme katılmıştır, 5.3. 1971 tarihindeki Akbank Selâmiçeşme olayına ve o olayda da fer'i fail durumundadır.

Gerçekten 3 no.lu Mahkemenin Gerekçeli Hükümündeki müvekkille ilgili kabuller şöyledir:

"...Yavuz YILDIRIMTÜRK soygun esnasında etrafı tarassut görevi almış..." (G.H. s.36) .

"...şoför Selâmi ÖZAY sanıklar tarafından elleri ayakları bağlanmış..." (G.H. s.36).

Olaydan sonra, öteki sanıklar bankadan çıkarlar, o sırada

"...gözcü Yavuz YILDIRIMTÜRK'ün ortalarda görülmemesi nedeniyle diğer sanıkların otoya binmesiyle taksi hareket etmiş..." (G.H. s.36).

Ardından otodan inen sanıklar sayılırken de G.H. s.36 da Yavuz YILDIRIMTÜRK'ün adı geçmemektedir.

Gerekçeli Hükümdeki bu belirsizlik şu sebepten doğmaktadır: Akbank Selâmiçeşme Şubesi olayında polis in iddia ettiği gibi altı kişi yoktur, sanıkların iddia ettikleri gibi beş fail vardır. Bu olayda Osman BAHADIR yoktur. Zorla dahil edilmek istenmektedir. Bu yüzden olayda beş failin mi, ydksa altı failin mi olduğu hâsusu Gerekçeli Hükümde belirsizlik taşımaktadır. Bu olayda Osman BAHADIR failer arasında değildir ve Yavuz YILDIRIMTÜRK de, bu olayda ikinci derecede fer'i fail durumundadır, kendisine, 146/3 üncü maddenin uygulanması gerektiği görüşündeyiz.

TÜRKİYE SOSYAL TİPİ RAHBERİNA VAKFI

S O N U Ğ ve TALEP

Temyiz konusu hükmün, yukarıda açıklanan nedenlerden ve daha önce müdafî avukat Nebil Varay tarafından arz ve izah olunan sebeplerle, sanıklar yararına bozulmasına karar verilmesini, savunma vekili sıfatıyla, saygı ile talep ederim.

30 Nisan 1974

Savunma Vekili
Av. Demir ÖZLÜ

Demir Özlü

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARAŞTIRMA VAKFI